

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος7

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προδιάθεση 19

Ιστορική αναδρομή

1. Η εξέλιξη του δικαίου της θαλάσσιας μεταφοράς
πραγμάτων σε διεθνές επίπεδο 20
 - 1.1. Αρχαιότητα 20
 - 1.2. Μεσαίωνας 23
 - 1.3. Αναγέννηση 25
 - 1.4. Νεότεροι χρόνοι 28
 - 1.5. Η τεχνολογική επανάσταση 29
2. Η εξέλιξη του δικαίου της θαλάσσιας μεταφοράς
πραγμάτων στην Ελλάδα 31
 - 2.1. Δίκαιο του ναυπολεόντειου Code de Commerce 31
 - 2.2. Δίκαιο κατά το Ν. ΓΨΙΖ 33
3. Η εξέλιξη της διαδοχικής θαλάσσιας μεταφοράς
πραγμάτων και της συνδυασμένης μεταφοράς,
διεθνώς και στην Ελλάδα 35
 - 3.1. Η διαδοχική θαλάσσια μεταφορά 35
 - 3.2. Η συνδυασμένη μεταφορά 38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ενοποίηση του δικαίου της θαλάσσιας (ολικά ή μερικά)
μεταφοράς πραγμάτων στον 21^ο αιώνα 41

1. Οι προκαταρκτικές ενέργειες και συγκλίσεις 41
 - 1.1. Τα αίτια της νέας διεθνούς ρύθμισης 41
 - 1.2. Η συμβολή της Comité Maritime International 42
 - 1.3. Οι διεργασίες στους κόλπους της UNCITRAL 43
2. Η εφεκτική στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ**Η δομή της σύμβασης θαλάσσιας (ολικά ή μερικά)**

μεταφοράς πραγμάτων	47
1. Έννοια, κατάρτιση και οριοθέτηση της νέας συμβατικής μορφής	47
1.1. Έννοια	47
1.2. Κατάρτιση της σύμβασης	49
1.3. Τα μέρη στη σύμβαση	49
1.4. Οριοθέτηση και διάκριση από τις συγγενείς μορφές	52
2. Πεδίο εφαρμογής. Βασικές ρυθμίσεις	52
2.1. Στοιχεία αλλοδαπότητας. Θετικές και διευκρινιστικές ρυθμίσεις	53
2.2. Προϋποθέσεις σχετικές με τη φύση της σύμβασης	54
2.3. Περαιτέρω ρυθμίσεις	55
3. Γενικοί κατευθυντήριοι κανόνες	56
3.1. Ερμηνεία των διατάξεων	56
3.2. Ουσιαστικές και δικονομικές ρυθμίσεις	56
4. Γενικά και ειδικά θέματα που εξαιρούνται από την εφαρμογή της Σύμβασης	58
4.1. Διεθνείς ρυθμίσεις μη θαλάσσιων μεταφορών	59
4.2. Ρυθμίσεις που δε θίγονται	60
4.3. Συμβάσεις και αξιώσεις που αποκλείονται	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Υποχρεώσεις των μερών	63
Α΄ Υποχρεώσεις του μεταφορέα	63
1. Η υποχρέωση εκτέλεσης της μεταφοράς	63
2. Οι παρεμπίπτουσες υποχρεώσεις του μεταφορέα για όλα τα στάδια της μεταφοράς	63
2.1. Η παραλαβή των πραγμάτων	64
2.2. Η παράδοση	64
2.3. Η φόρτωση	65
2.4. Η εκφόρτωση	65
2.5. Η μεταφόρτωση	66
2.6. Η στοιβασία	66
2.7. Η καλή διατήρηση του φορτίου	67
2.8. Η σύμπραξη και η παροχή πληροφόρησης	67

3. Ειδικές υποχρεώσεις κατά τη θαλάσσια μεταφορά	67
3.1. Η αξιολογία	68
3.2. Η μεταφορά πάνω στο κατάστρωμα	70
4. Καταστάσεις που επιτρέπουν παρεκκλίσεις και θυσίες	70
4.1. Επικίνδυνα φορτία	70
4.2. Θυσία πραγμάτων κατά το θαλάσσιο ταξίδι	71

***Β' Υποχρεώσεις του φορτωτή και ενδιαφερομένων για το φορτίο
απέναντι στο μεταφορέα***

1. Γενικά	72
2. Υποχρεώσεις σε σχέση με την υλική εκτέλεση της μεταφοράς	72
2.1. Παράδοση του φορτίου προς μεταφορά	73
2.2. Καλή κατάσταση των πραγμάτων	73
2.3. Ανάλυση εκτέλεσης υποχρεώσεων του μεταφορέα	74
3. Παροχή οδηγιών, πληροφοριών και εγγράφων	74
3.1. Παροχή γενικών πληροφοριών και σύμπραξη	74
3.2. Ειδική πληροφόρηση για τα στοιχεία της Σύμβασης	75
3.3. Επικίνδυνο φορτίο	76
3.4. Εγχειρόγραφος φορτωτής και διευθύνον μέρος	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ευθύνη των μερών	79
<i>Α! Ευθύνη του μεταφορέα</i>	79
1. Γενικά	79
1.1. Χαρακτήρας και διάρθρωση των ρυθμίσεων	79
2. Η περίοδος ευθύνης	80
2.1. Υποχρεωτικές παρεμβάσεις	81
2.2. Απαγόρευση αντίθετων συμφωνιών	81
3. Βάση της Ευθύνης	82
4. Ειδικοί λόγοι-τεκμήρια υπέρ του μεταφορέα	83
4.1. Ανώτερη βία	84
4.2. Κίνδυνοι και ατυχήματα στη θάλασσα ή σε άλλα πλεύσιμα νερά	84
4.3. Πολεμικές ενέργειες και εχθροπραξίες	85
4.4. Υγειονομικοί περιορισμοί, επεμβάσεις και απαγορεύσεις αρχών	86

4.5. Απεργίες, ανταπεργίες, στάσεις και διακοπές της εργασίας	86
4.6. Πυρκαγιά	87
4.7. Κρυμμένα ελαττώματα	88
4.8. Πράξεις ή παραλείψεις του φορτωτή	89
4.9. Ειδικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει ο μεταφορέας	89
4.10. Μείωση του όγκου ή του βάρους. Απώλεια, βλάβη. Εγγενές ελάττωμα	89
4.11. Ανεπάρκεια ή ελάττωμα στη συσκευασία ή στα διακριτικά σημεία	90
4.12. Διάσωση ή απόπειρα διάσωσης ζωής στη θάλασσα	91
4.13. Διάσωση ή απόπειρα διάσωσης περιουσιακών στοιχείων στη θάλασσα	92
4.14. Εύλογα μέτρα αποφυγής περιβαλλοντικής βλάβης	93
4.15. Επικίνδυνα φορτία και θυσία πραγμάτων	94
5. Άμυνες των μερών. Αντενστάσεις και επαντενστάσεις	94
5.1. Αντενστάσεις του ενδιαφερόμενου για το φορτίο. Επαντενστάσεις του μεταφορέα	95
5.2. Μερική ευθύνη	96
6. Ευθύνη του μεταφορέα για πράξεις και παραλείψεις τρίτων	97
6.1. Εκτελεστικά μέρη	97
6.2. Πλοίαρχος και πλήρωμα. Βοηθοί εκπλήρωσης	98
6.3. Άλλα πρόσωπα	98
7. Ευθύνη θαλάσσιων εκτελεστικών μερών	99
7.1. Προϋποθέσεις	100
7.2. Περαιτέρω συναφείς ρυθμίσεις	101
8. Εις ολόκληρον ευθύνη	102
9. Καθυστέρηση και παρέκκλιση	103
9.1. Καθυστέρηση στην παράδοση	103
9.2. Παρέκκλιση	103
10. Φορτίο πάνω στο κατάστρωμα	104
10.1. Το επιτρεπτό της μεταφοράς	105
10.2. Η ευθύνη του μεταφορέα	106
11. Ευθύνη κατά τα μη θαλάσσια στάδια	108
11.1. Προϋποθέσεις εφαρμογής	109
11.2. Βάρος της απόδειξης	110
11.3. Περαιτέρω προϋπόθεση	111

B. Ευθύνη του φορτωτή και άλλων ενδιαφερομένων

<i>για το φορτίο μερών της σύμβασης</i>	111
1. Γενικά	111
2. Η φύση της ευθύνης	111
2.1. Νόθος αντικειμενική ευθύνη. Ο κανόνας	112
2.2. Αντικειμενική ευθύνη. Η εξαίρεση	112
2.3. Μερική ευθύνη	113
3. Ευθύνη για πράξεις και παραλείψεις άλλων	114
4. Ο εγχειρόγραφος φορτωτής	114
5. Ο κοιμιστής	115

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ο περιορισμός της ευθύνης του μεταφορέα και η αποζημίωση 117

A! Ο περιορισμός της ευθύνης

1. Προλεγόμενα	117
2. Ο περιορισμός κατά δέμα ή μονάδα	118
2.1. Αίτια της ευθύνης	119
2.2. Δέμα, μονάδα φόρτωσης και κιλό	119
2.3. Εμπορευματοκιβώτια	121
2.4. Οι εξαιρέσεις	121
2.5. Μονάδα υπολογισμού	122
3. Ο περιορισμός στην καθυστερημένη παράδοση	123
3.1. Ειδικότερα όρια	123
3.2. Οικονομική ζημία	124
4. Απώλεια του δικαιώματος περιορισμού	124
4.1. Προϋποθέσεις	125
4.2. Εκτελεστικά μέρη και άλλα βοηθητικά πρόσωπα	126
5. Συναφείς ρυθμίσεις	127

B! Η αποζημίωση

1. Εισαγωγικά	127
2. Ο υπολογισμός	128
2.1. Οι βάσεις του υπολογισμού	129
2.2. Εφαρμογή του υπολογισμού	130
3. Όρια καθορισμού και αντίθετες συμφωνίες	130
3.1. Η νέα ρύθμιση	131
3.2. Αντίθετες συμφωνίες	131

4. Η δήλωση (επιφύλαξη) του παραλήπτη, και η παράλειψή της	132
4.1. Η δήλωση και το τεκμήριο παραλαβής χωρίς αυτή	132
4.2. Κοινή επιθεώρηση	133
4.3. Καθυστερημένη παράδοση	134
4.4. Επέκταση τω αποτελεσμάτων της δήλωσης	134

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Έγγραφα και ηλεκτρονικά αρχεία μεταφοράς	137
1. Γενικά	138
1.1. Τα έγγραφα	138
1.2. Τα μηχανικά και ηλεκτρονικά υπομνήματα	138
2. Έννοιες	140
2.1. Έγγραφα	140
2.2. Ηλεκτρονικά υπομνήματα	142
3. Ηλεκτρονικά αρχεία. Θεμελιακές ρυθμίσεις	143
3.1. Λειτουργική ισοδυναμία	144
3.2. Διαδικασίες χρήσης και αντικατάστασης	145
4. Έκδοση και περιεχόμενο των εγγράφων και ηλεκτρονικών αρχείων	146
4.1. Έκδοση	146
4.2. Περιεχόμενο-στοιχεία της σύμβασης	147
4.3. Συμπληρωματικές ρυθμίσεις	150
4.4. Μνεία της ταυτότητας του μεταφορέα	152
4.5. Υπογραφή	153
4.6. Συμφωνίες για το ναύλο	155
5. Αποδεικτική λειτουργία	157
5.1. Το βάρος της απόδειξης	157
6. Οι επιφυλάξεις	159
6.1. Ψευδείς ή παραπλανητικές πληροφορίες	159
6.2. Περαιτέρω δυνατότητα	160
6.3. Εμπορευματοκιβώτια και οχήματα	160
6.4. Συνέπειες	162
7. Αξιογραφική λειτουργία	162
7.1. Ηλεκτρονικό αρχείο	163
8. Ευθύνη του νέου κτήτορα-κομιστή	164

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Η παράδοση των πραγμάτων	165
1. Γενικά	165
2. Η παράδοση. Έννοια και νομική φύση	165
2.1. Λανθασμένη παράδοση (“misdelivey”)	166
3. Δηλώσεις βούλησης κατά την παράδοση	167
3.1. Βεβαίωση της παραλαβής	167
4. Ειδικές διατυπώσεις νομιμοποίησης και ενέργειες των μερών	168
4.1. Παραλήπτης σε μη διαπραγματεύσιμο έγγραφο ή ηλεκτρονικό αρχείο μεταφοράς. Μη έκδοση υπομνήματος	168
4.2. Παραλήπτης σε μη διαπραγματεύσιμο, αλλά παραδοτέο έγγραφο	171
4.3. Κομιστής διαπραγματεύσιμου εγγράφου ή ηλεκτρονικού αρχείου μεταφοράς	172
5. Μη συντέλεση της παράδοσης. Δικαιώματα και ενέργειες του μεταφορέα	176
5.1. Μη συντέλεση της παράδοσης	177
5.2. Ενέργειες του μεταφορέα	177
5.3. Συνέπειες	179
5.4. Επίσχεση	179
5.5. Περαιτέρω επιδράσεις	180

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Το δικαίωμα της διεύθυνσης	181
1. Εισαγωγικά	181
2. Έννοιες και υποκείμενο του δικαιώματος	181
2.1. Έννοιες	181
2.2. Υποκείμενο του δικαιώματος	183
3. Περιεχόμενο και χρόνος άσκησης του δικαιώματος	185
3.1. Περιεχόμενο	185
3.2. Χρόνος άσκησης του δικαιώματος	186
4. Εκτέλεση των οδηγιών	187
4.1. Προϋποθέσεις εκτέλεσης	187
4.2. Αποκατάσταση ζημιών και εξασφάλιση αξιώσεων	188
4.3. Ευθύνη του μεταφορέα	188
4.4. Μεταβολές στην παράδοση των πραγμάτων	189

5. Περαιτέρω δικαιώματα. Συμβατικές μεταβολές	189
6. Υποχρεώσεις του διευθύνοντος μέρους και άλλων ενδιαφερόμενων μερών	190
6.1. Υποχρεώσεις του διευθύνοντος μέρους	190
6.2. Υποχρεώσεις άλλων μερών	191
6.3. Ευθύνη	191
7. Συμβατική ελευθερία	191
7.1. Τροποποιήσεις αποτελεσμάτων	191

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Περιορισμοί της Συμβατικής ελευθερίας	193
1. Γενικά	193
1.1. Το σύστημα της Σύμβασης	193
2. Άκυρες συμφωνίες	194
2.1. Συμφωνίες υπέρ του μεταφορέα ή του θαλάσσιου εκτελεστικού μέρους	194
2.2. Υπέρ των ενδιαφερόμενων για το φορτίο	195
2.3. Διευθύνον μέρος. Επιτρεπτή αντίθετη συμφωνία	195
3. Συμβάσεις χωρητικότητας	196
3.1. Έννοια	197
3.2. Νομική φύση	198
3.3. Ρυθμίσεις. Συμβατική ελευθερία	199
3.4. Προϋποθέσεις	199
3.5. Αποδεικτικά στοιχεία	200
3.6. Περιοριστικές διατάξεις	201
3.7. Ισχύς έναντι άλλων ενδιαφερομένων για το φορτίο	202
3.8. Βάρος της απόδειξης	202
4. Μεταφορά ζώντων ζώων και πραγμάτων με ιδιαιτερότητες	203
4.1. Μεταφορά ζώντων ζώων	203
4.2. Μεταφορά πραγμάτων με ιδιαιτερότητες	205

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Παραγραφή	207
1. Γενικά	207
2. Βραχεία προθεσμία. Νομική φύση του δικαιώματος	207
2.1. Αξιώσεις	208
2.2. Έναρξη του χρόνου της παραγραφής	210
2.3. Ανταπαίτηση που έχει παραγραφεί	211

3. Παρέκταση του χρόνου της παραγραφής	212
3.1. Αναστολή και διακοπή	213
4. Ειδικότερες αξιώσεις	213
4.1. Αναγωγικές αξιώσεις	213
4.2. Αξιώσεις κατά μισθωτή γυμνού πλοίου και εικαζόμενου μεταφορέα	215
5. Αξιώσεις γεννώμενες σε στάδια προγενέστερα ή μεταγενέστερα του θαλάσσιου	216

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Διεθνής Δικαιοδοσία	217
1. Γενικά	217
2. Δικαίωμα προαιρετικής εφαρμογής	218
2.1. Χρόνος και αποτελέσματα της δήλωσης	218
3. Βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας	219
3.1. Δικαίωμα επιλογής από βάσεις που εύλογα συνάπτονται με την αξίωση	219
3.2. Οι βάσεις ειδικότερα	220
4. Συμβατικός καθορισμός (ρήτρα) δικαιοδοσίας	221
4.1. Προϋποθέσεις	222
4.2. Δέσμευση μη συμβαλλόμενων μερών	223
4.3. Συμφωνίες μετά τη γέννηση της διαφοράς	223
5. Αξιώσεις κατά του θαλάσσιου εκτελεστικού μέρους	224
6. Συντηρητική κατάσχεση και ασφαλιστικά μέτρα	225
7. Απαγόρευση πρόσθετων βάσεων	226
8. Παθητική ομοδικία και αρνητική αναγνωριστική αγωγή του υποχρέου	226
8.1. Παθητική ομοδικία	226
8.2. Αρνητική αναγνωριστική αγωγή	227
9. Αναγνώριση και εκτέλεση	227

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Διαιτησία	229
1. Γενικά	229
2. Δικαίωμα προαιρετικής εφαρμογής	229
3. Κατάρτιση διαιτητικής συμφωνίας	229
4. Περιεχόμενο	230

4.1. Τόπος διαιτησίας. Γενικός προσδιορισμός	231
4.2. Τόπος διαιτησίας. Συμβάσεις χωρητικότητας	231
4.3. Δέσμευση μη συμβαλλόμενων μερών	232
4.4. Αναγκαστικός χαρακτήρας	233
5. Μεταφορά με μη δρομολογημένο μέσο	233
5.1. Η εξαίρεση από την εφαρμογή	233
5.2. Η εφαρμογή	234
6. Συμφωνία μετά τη γέννηση της διαφοράς	234
Συμπέρασμα	237
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	239
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	303
Ελληνική	303
Αλλοδαπή	305
Ευρετήριο	311
Έργα του ιδίου	319